ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **D. H.**, zastoupen Mgr. Radkem Látem, advokátem se sídlem Smilova 547, Pardubice, proti žalovanému: **Generální finanční ředitelství**, se sídlem Lazarská 15/7, Praha 1, o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 6. 2016, č. j. 75951/16/7100-10111-011169 a č. j. 81127/16/7100-10111-011169, v řízení o kasačních stížnostech žalobce proti rozsudkům Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 2018, č. j. 62 Af 86/2016 – 41 a č. j. 62 Af 91/2016 – 40,

takto:

I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 Afs 442/2018 a sp. zn. 1 Afs 443/2018 **se spojují** ke společnému projednání. Nadále budou vedeny pod sp. zn. 1 Afs 442/2018.

II. Kasační stížnosti **se zamítají.**

III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci a rozsudky krajského soudu

[1] Dne 14. 12. 2012 žalobce požádal o povolení obnovy daňových řízení, v nichž mu byla doměřena daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2007 a 2008. Odvolací finanční ředitelství (dále též „správce daně“) neshledalo naplnění důvodů pro povolení obnovy řízení dle § 117 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, a proto žádosti rozhodnutími ze dne 5. 6. 2013, č. j. 15519/13/5000-14102-708571 a č. j. 15520/13/5000-14102-708571, zamítlo. Žalobcova odvolání žalovaný zamítl (rozhodnutí ze dne 17. 1. 2014) a potvrdil prvostupňová rozhodnutí.

[2] Proti rozhodnutím žalovaného brojil žalobce žalobami u Krajského soudu v Brně, který je jako nedůvodné zamítl. Na základě žalobcových kasačních stížností Nejvyšší správní soud zrušil jak rozsudky krajského soudu, tak rozhodnutí žalovaného a věci mu vrátil k dalšímu řízení (rozsudek ze dne 14. 1. 2016, č. j. 1 Afs 226/2015 – 45). Dospěl totiž k závěru, že žalobce splnil svou povinnost tvrzení důvodů obnovy řízení tím, že odkázal na protokoly o výpovědi svědků v trestním řízení, které sám neměl k dispozici. Bylo pak na žalovaném, aby si příslušný trestní spis vyžádal a posoudil, zda výpovědi svědků představují nové skutečnosti, které by mohly mít vliv na skutkový stav zjištěný v daňovém řízení. Bez tohoto postupu nemohl rozhodnout o zamítnutí návrhu na povolení obnovy řízení, neboť nemohl vědět, zda důvody pro její povolení skutečně nejsou dány.

[3] Žalovaný ve věci opětovně rozhodl v záhlaví popsanými rozhodnutími tak, že žalobcova odvolání zamítl a napadená rozhodnutí správce daně potvrdil.

[4] I proti druhým rozhodnutím žalovaného brojil žalobce žalobami u krajského soudu, který je zamítl. Konstatoval, že žalobce nijak nekonkretizoval, v rámci jakých trestních řízení s J. Š. a J. F. měly vyvstat důkazy svědčící pro povolení obnovy. Nespecifikoval ani nové skutečnosti, které by z trestních spisů měly vyplývat, ani co mu měl údajně sdělit J. Š.. Závěry v původním daňovém řízení se opíraly o skutkový stav, v jehož rámci se daňové orgány osobami J. F., J. Š. a pana D. zabývaly. Pokud měl žalobce za to, že správní orgán dospěl k nesprávnému závěru či skutkový stav zjistil nedostatečně, mohl to namítat v rámci opravného prostředku proti dodatečnému platebnímu výměru, eventuálně v následně podané žalobě proti rozhodnutí odvolacího orgánu.

[5] Žalovaný postupoval v intencích zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu, požádal orgány činné v trestním řízení o poskytnutí informací z trestního řízení vedeného se žalobcem a z trestních spisů týkajících se dalších osob (týkajících se zprostředkování, prodeje a nákupu nemovitostí v roce 2007 a 2008 v k. ú. H. a k. ú. P., které byly předmětem nalézacího daňového řízení).

[6] Podle krajského soudu je zřejmé, že ke zpochybnění zjištěného skutkového stavu nedošlo, neboť se obecná tvrzení žalobce o změně výpovědí svědků v trestních věcech a objevení nových významných skutečností nepotvrdila. Soud nesouhlasil ani s námitkou, že žalovaný, i přes pokyn kasačního soudu, nedostatečně vyjasnil skutkový stav. Pokud žalovaný zjistil, že žalobcem zmiňované osoby v trestním řízení nevypovídaly diametrálně odlišně než při výpovědích, které zkoumal a posuzoval správce daně v daňovém řízení, nelze ze zákonné úpravy podmínek pro povolení obnovy řízení dovodit, že měl žalovaný před vydáním napadeného rozhodnutí provést výslech žalobcem navrhovaných svědků (především J. Š.) a vyhodnotit nově provedené důkazy ve vzájemné souvislosti s důkazy, které získal z předmětných trestních spisů, jak požaduje žalobce. Tímto požadavkem totiž fakticky žalobce navrhuje další dokazování týkající se pravomocně ukončeného řízení ve

věci jeho daňové povinnosti, přičemž žalobce měl možnost využít řádných opravných prostředků.

[7] Pokud žalobce poukázal na nezbytnost provedení výslechu J. Š., aby bylo prokázáno, že mezi jednotlivými účastníky transakcí musely existovat smluvní vztahy, jinak by transakce nemohly proběhnout, krajský soud k tomu zdůraznil, že závěry správce daně týkající se hodnocení žalobcem realizovaných transakcí mohl žalobce zpochybnit již v původním nalézacím řízení. Žalobce ani neuvádí, jak by nová výpověď J. Š. ve spojení s jeho výpověďmi v trestním řízení měla být rozhodnou pro zpochybnění skutkových podkladů, z nichž správce daně v nalézacím řízení vycházel, a jaká nová konkrétní skutečnost, která nemohla být uplatněna dříve a přitom mohla mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí, by měla vyplynout z takto provedeného dokazování.

[8] K námitce žalobce, že již z toho, že orgány činné v trestním řízení odložily trestní stíhání žalobce, je zřejmé, že důkazy zjištěné v trestním řízení se rozcházejí se zjištěními a závěry správce daně, krajský soud uvedl, že předmět daňového a trestního řízení je odlišný a rozhodnutí vydané v trestním řízení zásadně nemá vliv na výsledek daňového řízení.

II. Kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Proti rozsudkům krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnosti.

[10] Namítá, že žalovaný nevyjasnil skutkový stav věci týkající se rozhodnutí o povolení obnovy řízení dostatečně spolehlivě a ve svém důsledku vycházel z nesprávných informací. Stěžovatel spatřoval nové skutečnosti a důkazy nikoli pouze v dokumentech a informacích, které jsou součástí trestních spisů, ale zejména v provedení výslechů pana Š. a pana F.. Tyto výslechy považuje za nenahraditelné a klíčové, nelze bez nich kvalifikovaně rozhodnout o návrhu na povolení obnovy řízení. Již v minulých podáních stěžovatel vysvětloval, že v různých řízeních mohli mít svědci různé zájmy, nemuseli vypovídat pravdivě, mohli věci zamlčovat. Výslechy pak měl správce daně vyhodnotit ve vzájemné souvislosti s důkazy, které získal z předmětných trestních spisů.

[11] Podle stěžovatele nepůsobí postup, kterým žalovaný vyžadoval informace z trestních spisů a zejména obsah odpovědí orgánů činných v trestním řízení, nijak věrohodně a přesvědčivě. Orgány činné v trestním řízení odkazovaly s poskytnutím informací jeden na druhého, a to i několikrát po sobě.

[12] Stěžovatel je přesvědčen, že důvody pro povolení obnovy byly beze zbytku naplněny. Důkazy zjištěné v trestních spisech nevylučují, že transakce týkající se prodeje nemovitostí proběhly tak, jak tvrdí stěžovatel. Daňové orgány v nalézacím řízení přesto tyto skutečnosti nepřipustily jako důkaz; představují tedy také nové skutečnosti odůvodňující povolení obnovy řízení. Podle stěžovatele by ve věci byla klíčová svědecká výpověď pana D., kterou vzhledem k jeho úmrtí již nelze bohužel realizovat. Proto jsou klíčové důkazní prostředky způsobilé objasnit jeho roli v transakcích s nemovitostmi (zejména výpověď pana Š. a pana F.).

[13] Daňovým orgánům byly v rámci daňové kontroly známy peněžní toky z uvedených transakcí a také to, že stěžovatel zdanil veškerý svůj příjem, který v souvislosti s transakcemi obdržel. Není proto přípustné, aby po něm bylo požadováno i

zdanění prostředků, které nikdy neobdržel. V této souvislosti je vyslechnutí pana Š. nezbytné a zcela zásadní. Žalovaný se také nezabýval existencí smluvních vztahů mezi jednotlivými účastníky transakcí a spokojil se pouze s konstatováním, že k uzavření mandátní smlouvy nedošlo a existenci jednatelství bez příkazu nedůvodně popřel. Z informací zjištěných z trestních spisů ale vyplývá, že mezi jednotlivými účastníky musely existovat smluvní vztahy, jinak by uvedená transakce nemohla proběhnout.

[14] Stěžovatel navrhuje zrušení rozsudků krajského soudu.

[15] Žalovaný považuje rozsudky za správné a řádně odůvodněné. Kasační stížnosti jsou téměř doslovnými kopiemi správních žalob, neobsahují nic, s čím by se krajský soud již kompletně nevypořádal. Žalovaný přesně v duchu zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu doplnil dokazování, postupy směřující k doplnění dokazování a způsoby hodnocení jednotlivých důkazních prostředků podrobně popsal. Ani na základě doplněného dokazování nebylo možno učinit závěr o naplnění požadavku § 117 odst. 1 písm. a) daňového řádu, neboť z něj nikterak neplyne, že by zde obsažené výpovědi byly způsobilé změnit závěr o přípustnosti obnovy řízení.

III. Posouzení kasační stížnosti

[16] Soud postupem podle § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.) spojil věci vedené pod sp. zn. 1 Afs 442/2018 a 1 Afs 443/2018 ke společnému projednání, jelikož se jedná o rozhodnutí, která spolu skutkové souvisejí a vystupují v nich totožní účastníci.

[17] Při posuzování kasačních stížností soud hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl k závěru, že kasační stížnosti mají požadované náležitosti, byly podány včas a osobou oprávněnou, a jsou tedy projednatelné (byť jde o samou hranici projednatelnosti, srov. bod [19] rozsudku).

[18] Kasační stížnosti nejsou důvodné.

[19] Soud předesílá, že stěžovatel v kasační stížnosti pouze doslovně opakuje argumentaci, kterou předestřel již v žalobě. Nijak nereaguje na to, jak se s ní vypořádal krajský soud. Účelem kasační stížnosti je přitom polemizovat právě se závěry napadeného rozhodnutí krajského soudu, popřípadě poukazovat na jiné vady v rozhodnutí či v řízení, kterých se krajský soud měl dopustit (srov. např. rozsudky ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 249/2016 – 38, odst. 12, nebo ze dne 29. 1. 2015, č. j. 8 Afs 25/2012 – 351, odst. 140). Stěžovatel ovšem krajský soud v kasační stížnosti vůbec nezmiňuje, brojí pouze proti závěrům daňových orgánů, které učinily v řízení o jeho návrhu. V důsledku takovéto strategie stěžovatele v kasačním řízení není zřejmé, co konkrétně mu na rozhodnutí krajského soudu vadí. V takovýchto situacích nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu než odkázat na odůvodnění rozsudku krajského soudu, se kterým se ztotožňuje.

[20] Podle § 117 odst. 1 daňového řádu „*řízení ukončené pravomocným rozhodnutím správce daně se obnoví na návrh příjemce rozhodnutí, nebo z moci úřední, jestliže*
a) vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí nebo správce daně uplatněny v řízení již dříve a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí,

b) rozhodnutí bylo učiněno na základě padělaného nebo pozměněného dokladu anebo dokladu obsahujícího nepravdivé údaje, křivé výpovědi svědka nebo nepravdivého znaleckého posudku,
c) rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem, nebo
d) rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky a příslušný orgán veřejné moci o ní dodatečně rozhodl jinak způsobem, který má vliv na toto rozhodnutí a jemu předcházející řízení."

[21] Obnova řízení je mimořádným opravným prostředkem, kterým se zasahuje do pravomocného rozhodnutí. Situace, kdy obnova řízení může být nařízena nebo povolena, proto musí být skutečně mimořádná, a závažnost okolností, pro které má být řízení obnoveno, musí převážit nad zásadou právní jistoty. Obnova řízení neslouží k nápravě vad řízení či nezákonnosti daňového rozhodnutí a nezpochybňuje, že správce daně vycházel v okamžiku vydání rozhodnutí z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Umožňuje pouze to, aby proběhlo nové řízení, ve kterém budou zohledněny skutečnosti, důkazy a jiné okolnosti, které vyšly dodatečně najevo a které zpochybnily dosud zjištěný skutkový stav (srov. např. rozsudek ze dne 29. 1. 2008, č. j. 2 Afs 98/2007 – 91), aniž mohly být uplatněny v předcházejícím řízení.

[22] Ze správního spisu plyne, že si žalovaný na základě pokynu Nejvyššího správního soudu vyjádřeného v jeho zrušujícím rozsudku, vyžádal dokumenty z trestních spisů souvisejících s prodejem dotčených nemovitostí (výpovědi svědků, protokoly z hlavního líčení). Takto získané podklady posoudil a dospěl k závěru, že v podkladech z trestního řízení vedeného se stěžovatelem a zmíněnými svědky se neobjevily žádné nové skutečnosti či důkazy, které by se přímo dotýkaly ukončeného daňového řízení a které by správce daně nevzal v řízení v úvahu.

[23] V této souvislosti je nutno konstatovat, že i v kasačních stížnostech (stejně jako v žalobách a správním řízení) zůstává stěžovatel stran specifikace konkrétních tvrzení či nových skutečností ve zcela obecné rovině. Pouze rekapituluje, že „v rámci trestních řízení vyšly najevo nové skutečnosti a důkazy", jde o „takové skutečnosti, které odporují závěrům správce daně, na základě kterých došlo k vydání dodatečných platebních výměrů" apod. Nijak ovšem neupřesňuje, které konkrétní skutečnosti obsažené ve výpovědích svědků v trestním řízení (které jsou nyní součástí daňového spisu), by podle něj měly představovat důvod pro povolení obnovy. Pouhá skutečnost, že orgány činné v trestním řízení se zaměřily též na transakce související s prodejem nemovitostí, který byl též předmětem daňového řízení, ještě nic nesvědčí o tom, že v rámci těchto řízení vyvstaly takové nové skutečnosti, které by odůvodňovaly obnovu daňového řízení.

[24] Soud nesouhlasí ani s tvrzením, že postup, kterým žalovaný vyžadoval informace z trestních spisů „nepůsobí nijak věrohodně a přesvědčivě". Pouhá skutečnost, že orgány činné v trestním řízení odkazovaly s poskytnutím informací na jiného, nemůže podle soudu vyvolat žádné pochybnosti o správnosti postupu žalovaného; je spíše jednoznačným důsledkem toho, že žalovanému nebyly známy spisové značky, pod kterými byla jednotlivá trestní řízení vedena, ani v jaké procesní fázi se aktuálně nacházela. Není proto divu, že při obstarávání podkladů pro posouzení návrhu na povolení obnovy, žalovaný napoprvé „netrefil" správný orgán činný v trestním řízení, které aktuálně disponoval příslušnými informacemi či spisem.

[25] Ve zbývající části kasačních stížností (resp. žalob) stěžovatel zpochybňuje závěry, které správce daně učinil ve vyměřovacím řízení. K tomu je možno jen připomenout, že nynější řízení se týkají posouzení stěžovatelových návrhů na povolení obnovy daňového řízení. Správní orgány tedy v projednávané věci byly povinny dostatečně zjistit skutkový stav co do posouzení okolností pro povolení obnovy řízení; nebyly však povinny zkoumat, zda v nalézacím řízení byl dostatečně zjištěn skutkový stav pro vydání dodatečného platebního výměru. Tím spíše pak takovou povinnost nemají v tomto typu řízení správní soudy.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Soud vzhledem ke shora uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnosti nejsou důvodné, proto je podle § 110 odst. 1 s. ř. s. poslední věty zamítl.

[27] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech. Žalovanému v řízení o kasačních stížnostech žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. března 2019

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu